

MUSIIKKIALAN LAUSUNTO KOSKIEN KUSTANNUSTUEN SOVELTUMATTOMUUTTA ALAN YRITYKSILLE

Määräaikaisen kustannustuen suurimmat ongelmat musiikkialan toimijoiden kannalta

- Liikevaihdon vertailujakso ei huomioi musiikkialalle tyypillistä liikevaihdon vuosittaista ja kuukausittaista vaihtelua.
- Korvattava ajanjakso on selvästi lyhyempi kuin tapahtuma-alan sulku ja rajoitukset.
- Tuki ei huomioi musiikkialalle tyypillistä tekijänoikeusjärjestöjen kautta tulevien tulojen viivettä.
- Hyväksyttävien kulujen määritelmä on musiikkialan pienyrittäjien kannalta liian suppea, aiheuttaen sen, että ne eivät voi sitä saada.
- Koska musiikkialalle tyypilliset epätyypilliset työsuhteet ovat tukijärjestelmän väliinputoajia, tarvitaan lisäksi musiikkialan säätiöiden kautta jaettava erillinen tuki.

Turvataakseen elinkelpoisten yritysten liiketoiminnan jatkuvuutta ja tavoittaakseen myös sellaisia yrityksiä, jotka eivät ole saaneet vielä riittävää taloudellista tukea koronavaiheen johdosta, eduskunta hyväksyi määräaikaisen kustannustuen yrityksille, joiden liikevaihto on pudonnut merkittävästi koronavaiheen vuoksi ja joilla on vaikeasti sopeutettavia kustannuksia.

Kustannustukea kehitettäessä hallitus mainitsi erikseen tapahtuma-alan ja musiikkialan erityisen raskaasti kriisistä kärsineiksi toimialoiksi. Alan toimijoilta pyydettiin lausuntoja muun muassa talousvaliokunnalle kustannustuen valmistelua varten (Vastaus talousvaliokunnan asiantuntijapyyntöön HE 91/2020 vp / 8.6.2020).

Koemme, että antamiamme asiantuntijalausuntoja ei ole huomioitu kuin pieniltä osin ja niitä on osittain sovellettu tavalla, joka on jättänyt musiikki- ja tapahtuma-alan yritykset lähes poikkeuksetta kustannustuen ulkopuolelle.

Ehdotamme kustannustuen määräaikaa jatkettavaksi 31.8. jälkeen ja siihen sovellettavan kriteeristöä, jossa musiikkialan ja tapahtuma-alan erityispiirteet otetaan huomioon. Norjassa on kehitetty suhteellisen hyvä tapahtuma- ja kulttuurialan kustannustuki, joka huomioi alihankintaketjuja sekä alan kustannusrakenteen ja liikevaihdon muutosten ominaispiirteitä. Linkki tukeen [täällä](#).

Musiikkialan toimijat jäävät tuen ulkopuolelle pääosin tuen saamiseksi määritetyn tarkastelujakson että tuen saamiseksi hyväksyttävien kulujen hyvin suppean määritelmän vuoksi. Lisäksi

kustannustuki ei huomioi lukuisia niin sanotun epätyypillisen työn tekijöitä sekä pienyrittäjiä, jotka jäävät tukijärjestelmien väliinputoajiksi.

1. ONGELMA: TUEN SAAMISEKSI MÄÄRITELTY TARKASTELUJAKSO.

1.1. Liikevaihdon vertailujakso ei huomioi musiikkialan yrityksille tyypillistä vuosittaista liikevaihdon vaihtelua

- Muun muassa artisti- ja manageriyhtyritysten liikevaihdon vuosittaiseen vaihteluun vaikuttavat suuresti artistien ja yhtyeiden ns taiteellisen työn ja artistiurakaaren aikataulut; muun muassa levytysvuosien ja välivuosien ero kiertuevuosiin (, jotka pitkällä tähtäimellä muodostavat kansainvälisenkin liikevaihdon kumulatiivisen nousun).
- **Esimerkki:** Manageriyhtiö Till Dawn They Count’lle vuoden 2020 Nightwishin massiivisen maailmankiertueen peruuttaminen tuottaa mittavat tappiot. Kiertuetta varten on tehty mittavaa ennakotuotantoa ja etukäteisinvestointeja, mutta vuoden taakse osuva tarkastelujakso, jolloin yhtye valmisti ja levytti uutta musiikkia ei luonnollisestikaan tätä osoita, vaikka kustannustuen kriteerit muuten täytyvätkin.

Ratkaisuehdotus: Tuen kriteerien arvioinnissa tulee käyttää vertailukelpoista ajanjaksoa ja huomioida alalle välttämättömät korkeat etupainotteiset investoinnit.

1.2. Kustannustuki ei huomioi elävän musiikin yritysten osalta myynnin rakenteesta syntyvää liikevaihdon merkittävää vaihtelua eri kuukausina

Esimerkki: Musiikkifestivaalia tai -tapahtumaa järjestettäessä kustannukset syntyvät kuukausien ja jopa vuosien ajalla, kun tapahtumaa suunnitellaan ja valmistellaan. Tapahtumista saatavat tulot taas realisoituvat suurimmilta osin vasta aivan lähellä tapahtumaa, joko lipunmyyntitulojen tai tapahtuman tilaajan maksaman loppulaskun muodossa. Tapahtuma-alan yritykset ovat tilanteessa, jossa em. kustannukset ja työt ovat syntyneet, mutta niistä ei olla päästy laskuttamaan. Näin ollen uusien tapahtumien suunnittelu on mahdotonta, kun kassavirta on pysähtynyt.

Ratkaisuehdotus: Kustannustuessa tulee huomioida ennakotuotantotakson kulut ja rajoitusten vuoksi peruttujen tapahtumien jo toteutuneet hankintakulut niiden toteutumiskuukaudesta huolimatta.

1.3. Korvausaika on liian lyhyt suhteessa tapahtuma-alan sulkun ja rajoituksiin

- korvattava ajanjakso ulottuu ainoastaan huhti- ja toukokuulle 2020, vaikka tapahtuma-alan sulkun on ollut voimassa 13.3.20 alkaen ja jatkuu pitkälti edelleen.
- Vertailukuukausina käytettyjen huhtikuun ja toukokuun talousluvut eivät kuvasta alan todellisuutta, jossa lähes kaikkien kesän festivaalien koko vuoden liikevaihto tehdään muutaman päivän aikana kesällä. Konserttitalot ja klubit tekevät yli 41 % koko vuoden liikevaihdostaan lokajoulukuussa. Myös ohjelmatoimistojen liikevaihto ja myynti painottuu luonnollisesti kesään ja loppuvuoteen.

Ratkaisuehdotus: Laajennetaan korvattavaa aikaa vastaamaan todellista ajanjaksoa; jaksoa, jolloin tapahtumia ei ole voitu järjestää tai ne on jouduttu järjestämään huomattavasti rajoitetulla kapasiteetilla

1.4. Kustannustuki ei huomioi musiikkialan eri sektoreiden

keskinäisriippuvuuksien sekä ansaintamallien synnyttämiä ajallisia viiveitä.

Esimerkki: Musiikkikustannusyriyksille Teoston kautta kertyvien tulojen menetykset koskevat koko korona-aikaa, mutta realisoituvat tilitysviiveen myötä vasta syksystä 2020 alkaen eli jos tukia haetaan 31.8.2020 saakka, tulonmenetyksiä ei ole mahdollista osoittaa kuin oman itse tehdyn laskutuksen osalta. Tämä antaa kapean kuvan todellisista tulonmenetyksistä.

Ratkaisuehdotus: Huomioidaan musiikkialan eri sektoreiden riippuvuussuhteet jatkamalla kustannustuen haku- ja käsittelyaikaa sekä huomioidaan musiikkialalle kohdistuvat, pitkälle ulottuvat vaikutukset, vuosien 2021-2023 budjeteissa musiikkialan pitkän tähtäimen rahoitusraamilla (Musiikkialan kriisi- ja elvytyspaketti 23.4.2020)

2. TUEN SAAMISEKSI HYVÄKSYTTÄVIEN KULUJEN LIIAN SUPPEA MÄÄRITELMÄ

2.1. Pienyrittäjät, joilla ei ole työvoimakuluja tai mittavia toimitilakuluja, jäävät täysin tukien ulkopuolelle

- Vaikka kustannustuesta on rajattu pois yrityksen muoto ja yrityksen koko eivät tuen saamiseksi hyväksytyt kustannusluokat sisällä pienyrittäjille pakollisia kuluja.

Esimerkki: Musiikkialalle ovat tyypillisiä yksin- ja pienyrittäjät (muun muassa tapahtumatekniikan, äänitekniikan tai artistimanagementin pienyritykset). Suoraan tapahtumille tai tapahtuma-alan yrityksille myönnetty tuki ei valu näille alihankintaketjuille alaspäin. Näillä yrityksillä ei ole kustannustuen määritelmän mukaisia kuluja (muun muassa työvoima- tai toimitilakustannukset), mutta paljon pienyrittäjille pakollisia kuluja sekä tapahtuma-alan sulun ajan muodostuneita toimialakohtaisia välttämättömiä kustannuksia, joita ei nyt kukaan korvaa.

Ratkaisuehdotus: Lisätään kustannustuella korvattaviin kululuokkiin pienyrittäjille pakollisia kuluja ja mahdollistetaan näin heille todellinen mahdollisuus hakea kustannustukea.

2.2. Tuen perustuminen kiinteisiin kuluihin ei sovellu tapahtuma-alalle

- Elävän musiikin tapahtumajärjestäjät ja ohjelmatoimistot ovat joutuneet tilanteeseen, jossa pakolliset kulut (mm. tilavuokrat, palkat, esitystekniikan tai muut pitkäaikaisvuokrauksen maksut) juoksevat, vaikka itse tapahtuma on jouduttu perumaan. Usein myös kulut (erityisesti palkat) ovat suhteessa toteutuneeseen tapahtumaan - myytyyn, ostettuun ja toteutuneeseen elävän musiikin esitykseen.

Ratkaisuehdotus: Huomioidaan kustannustuessa tukikauden kiinteitä kuluja laskettaessa sopeuttamattomat henkilöstökulut ja rajoitusten vuoksi peruttujen tapahtumien jo toteutuneet hankintakulut.

3. Kustannustuen tulisi huomioida syntymättä jäävien työsuhteiden tulonmenetys

- Musiikkialan ekosysteemin kannalta ovat olennaisia ns epätyypilliset työsuhteet. Epätyypillisissä työsuhteissa olevien väliinputoamisongelma ei kuitenkaan ratkea ilman tosiasiallisesti tuen tarvitsijoille päätyvää tukea
- Työttömyysturvalle pääsyn kriteerejä on lievennetty, mutta musiikin ammattilaisille ansioturvan piiriin pääseminen on edelleen käytännössä hankalaa. Ammatillinen status on alalla häilyvä, eikä

moni itsekään varmuudella tiedä onko palkansaaja- vai yrittäjäasemassa. Asetelmaa ei helpota se, että rajanveto vaihtelee tilanteen mukaan eri lakeja sovellettaessa.

- Ansiosidonnaisen työttömyysturvan ongelmiin on jo kiinnitetty TEM:n huomiota, kuitenkin vain vajaat 14 prosenttia palkansaajakassaan kuuluvista musiikkialan ammattilaisista sai huhtikuussa ansiopäivärahaa. Sen keskiarvo jäi alle 60 euroon päivässä.

Ratkaisuehdotus: Osana kustannustukea musiikkialan säätiöille myönnettävä, yritystukia ja työttömyysturvaa täydentävää, 8,5 miljoonan euron tuki, jonka säätiöt kanavoivat suoraan tukea tarvitseville mobiilisovelluksen kautta.